

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 35, 2023

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1613](#) 21-11-2023

Had de rechtbank moeten onderzoeken of voorzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1604](#) 21-11-2023

Is de bewezenverklaring toereikend gemotiveerd, inhoudende dat het opzet van de verdachte gericht was op het plegen van de handelingen met verdovende middelen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1609](#) 21-11-2023

Is het hoogst onwaarschijnlijk dat de strafrechter later de verbeurdverklaring van de auto zal bevelen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1549](#) 21-11-2023

Is het gebruik voor bewijs van uitlatingen van de medeverdachte onverenigbaar met artikel 6 EVRM, nu de verdediging door beroep op zijn verschoningsrecht geen behoorlijke en effectieve mogelijkheid heeft gehad om de medeverdachte als getuige te ondervragen ten aanzien van die uitlatingen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1608](#) 21-11-2023

Is sprake is van 'wederrechtelijk' gebruik van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 231b Sr, nu aangeefster toestemming heeft gegeven?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1607](#) 21-11-2023

Poging tot doden of vangen bevers door plaatsen muskusratvallen.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1580](#) 21-11-2023

Vorbereidingshandelingen Opiumwet en bekendheid concreet misdrijf.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1560](#) 14-11-2023

Heeft het hof gehandeld in strijd met beginselen van behoorlijke procesorde, nu de voorzitter van het hof ná het laatste woord van de verdachte maar vóór de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting heeft geweigerd de raadsman in de gelegenheid te stellen om verzoek te doen voor voorlopige hechtenis van verdachte?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1562](#) 14-11-2023

Is aan de verdachte gerichte vordering ex artikel 19 lid 1 WED tot overleggen van gegevens in strijd met het nemo tenetur-beginsel?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1547](#) 14-11-2023

Had het hof het verweer van de verdediging moeten opvatten als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt en heeft het hof voldoende inzichtelijk gemaakt hoe het de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft verdisconteerd in de opgelegde straf?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1564](#) 14-11-2023

Heeft het hof een onjuiste uitleg gegeven aan het begrip ‘marktdeelnemer’ dat in de Verordeningen 273/2004 en 111/2005 gebruikt wordt?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1558](#) 14-11-2023

Heeft het hof ten onrechte het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak afgewezen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1556](#) 14-11-2023

Kan de bewezenverklaring ten aanzien van het toebehoren van weg te nemen geld en/of goederen aan een ander dan aan de dader en zijn mededaders niet uit de bewijsvoering worden afgeleid?

RECHTSPRAAK

Vorbereidingshandelingen Opiumwet en bekendheid concreet misdrijf.

Vorbereidingshandelingen Opiumwet en bekendheid concreet misdrijf.

Wenk

Het openbaar ministerie klaagt over het oordeel van het hof dat geen sprake kan zijn van 'voorbereiden' of 'bevorderen' als bedoeld in artikel 10a Opiumwet (Opw), als de aan de verdachte verweten handelingen hebben plaatsgevonden na de inbeslagneming van de partij verdovende middelen waarop die handelingen gericht zijn.

Het hof heeft ten aanzien van de vrijspraak van (verlengde) invoer van harddrugs overwogen dat volgens vaste jurisprudentie handelingen die worden verricht nadat de verdovende middelen in beslag zijn genomen niet meer kunnen strekken tot de invoer of het verdere vervoer en afleveren van die verdovende middelen. Zoals uit het bovenstaande blijkt, hebben de aan de verdachte verweten handelingen plaatsgevonden na de inbeslagname van het merendeel van de in de zeecontainer aangetroffen cocaïne. Het hof is gelet hierop van oordeel dat de verdachte zowel ten aanzien van het onder 1 als het onder 2 ten laste gelegde dient te worden vrijgesproken voor zover het de door de Belgische politie op 9 november 2018 in beslag genomen hoeveelheid van 1.136,6 kg cocaïne betreft. (...)

Wel acht het hof bewezen dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het medeplegen van het opzettelijk aanwezig hebben van een hoeveelheid van 110 gram van een materiaal bevattende cocaïne en aan het voorbereiden en bevorderen van een feit zoals bedoeld in het vierde lid van artikel 10 Opw met betrekking tot een hoeveelheid van een materiaal bevattende cocaïne.

De Hoge Raad overweegt dat de tenlastelegging ten aanzien van feit 2 toegesneden is op artikel 10a lid 1 Opw jo. artikel 10 leden 4 en 5 Opw. De Hoge Raad overweegt dat voorbereiding of bevordering van een misdrijf als bedoeld in artikel 10 leden 4 en 5 Opw in artikel 10a lid 1 Opw als zelfstandig delict strafbaar is gesteld. Voor de verwezenlijking van dat

delict is niet vereist dat van de handelingen al bekend is ter voorbereiding of bevordering van welk concreet misdrijf (als bedoeld in artikel 10 leden 4 en 5) zij dienen. Als de voorbereidings- of bevorderingshandelingen wel gericht zijn op een misdrijf dat in de voorstelling van de verdachte concrete vormen heeft aangenomen, ontnemt het enkele feit dat de voorbereidingshandelingen niet meer kunnen dienen om het begaan van juist dat concrete misdrijf voor te bereiden of te bevorderen omdat inmiddels ingetreden omstandigheden aan de verwezenlijking van dat misdrijf in de weg staan, aan die handelingen niet hun zelfstandig strafbaar karakter. Dat geldt ook als met die voorbereidings- of bevorderingshandelingen een begin is gemaakt, nadat die verhinderende omstandigheid zich heeft voorgedaan (vgl. ECLI:NL:HR:2001:AB0494 en ECLI:NL:HR:2011:BP3862).

De Hoge Raad overweegt dat het hof ten aanzien van zowel het onder 1 als het onder 2 ten laste gelegde feit geoordeeld heeft dat de verdachte moet worden vrijgesproken voor zover het de in beslag genomen hoeveelheid van 1136,6 kilogram cocaïne betreft. Het hof heeft daaraan ten grondslag gelegd dat handelingen die worden verricht nadat de verdovende middelen in beslag zijn genomen niet meer strekken tot de invoer of het verdere vervoer en afleveren van die verdovende middelen. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel, gelet op hetgeen is vooropgesteld, ten aanzien van de onder 2 ten laste gelegde voorbereidings- of bevorderingshandelingen onjuist is.

J.H.J. Verbaan, november 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1580

Zaaknummer: 21/03513

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en C.N. Dalebout

Advocaten: R.J. Baumgardt, S. van den Akker en M.J. van Berlo

Wetsartikelen: 10a Opw, 2 Opw en 10 Opw

RECHTSPRAAK

Poging tot doden of vangen bevers door plaatsen muskusratvallen.

Poging tot doden of vangen bevers door plaatsen muskusratvallen.

Wenk

Het openbaar ministerie komt in een zaak waarin verdachte overtreding van artikel 3,5 lid 1 Wet natuurbescherming is ten laste gelegd, op tegen het oordeel van het hof dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk is in de vervolging van de verdachte (hierna: het waterschap). Het voert daartoe aan dat het hof ten onrechte heeft geoordeeld dat de verdachte strafrechtelijke immuniteit toekomt met betrekking tot de ten laste gelegde gedragingen.

Het hof heeft ten aanzien van de niet-ontvankelijkheid overwogen dat de Hoge Raad in *Pikmeer II* het criterium voor strafrechtelijke immuniteit van decentrale overheden nader heeft vormgegeven en bepaald dat de strafrechtelijke immuniteit van een openbaar lichaam als bedoeld in hoofdstuk 7 Gw slechts dan dient te worden aangenomen als de desbetreffende (verweten) gedragingen naar hun aard en gelet op het wettelijke systeem rechtens niet anders dan door bestuursfunctionarissen kunnen worden verricht in het kader van de uitvoering van de aan het openbaar lichaam opgedragen bestuurstaak, zodat uitgesloten is dat derden in zoverre op gelijke voet als het openbaar lichaam aan het maatschappelijk verkeer deelnemen. In andere gevallen is er wegens de te betrachten gelijkheid tussen overheidslichamen en natuurlijke personen geen aanleiding immuniteit aan het openbaar lichaam te verlenen.

Het hof stelt vast dat het waterschap een openbaar lichaam is in de zin van hoofdstuk 7 Gw. Het hof zal daarom de strafrechtelijke aansprakelijkheid van het waterschap dienen te toetsen aan de hand van het hiervoor weergegeven *Pikmeer II*-criterium.

Bij de beantwoording van de vraag of het waterschap strafrechtelijke immuniteit toekomt moet allereerst worden beoordeeld of het handelen van het waterschap kan worden aangemerkt als een gedraging die is voorbehouden aan zijn bestuursfunctionarissen in het kader van de uitvoering van een hem opgedragen taak. Het hof haalt artikel 1 en artikel 3,2a Waterwet en de behorende wetsgeschiedenis (*Kamerstukken II* 1984/85, 19005, nr. 3, bijlage

van 18100, XII, nr. 53 en *Kamerstukken II* 2009/10, 32474, nr. 3) aan en komt mede op grond daarvan tot het oordeel dat het plaatsen van de onbeschermd klemmen om muskusratten te vangen te gelden heeft als een gedraging die is verricht in het kader van de uitvoering van een aan het waterschap opgedragen taak, namelijk het voorkomen van schade aan waterstaatswerken door bestrijding van de muskus- en de beverrat.

De tweede vraag die dient te worden beantwoord is of het waterschap heeft gehandeld ter uitvoering van zijn exclusieve bestuurstaak. Daarbij is naar het oordeel van het hof beslissend of de ten laste gelegde gedraging exclusief is in die zin, dat zij niet anders dan in het kader van een overheidstaak kan worden verricht. Alleen dan kan uitgesloten worden geacht dat derden ten aanzien van het verrichten van die ten laste gelegde gedragingen op gelijke voet als het openbaar lichaam aan het maatschappelijk verkeer deelnemen.

Deze tweede vraag beantwoordt het hof bevestigend. De aan het strafrechtelijke verwijt ten grondslag liggende gedraging – het plaatsen van onbeschermd klemmen om muskusratten te vangen – kan gezien de hiervoor weergegeven parlementaire behandeling bezwaarlijk anders worden verricht dan door bestuursfunctionarissen in het kader van de uitvoering van de aan het waterschap opgedragen bestuurstaak.

De Hoge Raad overweegt dat Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn), bijlage IV Dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd, onderdeel a) 'dieren', voor zover inhoudende: 'Castor fiber' (m.u.v. de Estse, de Letse, de Litouwse, de Poolse, de Finse en de Zweedse populaties), artikel 3,5 lid 1 van de Wet natuurbescherming, artikel 1 Waterschapswet en artikel 3,2a Waterwet van belang zijn en haalt deze aan.

De Hoge Raad overweegt dat strafrechtelijke immuniteit van een openbaar lichaam als bedoeld in hoofdstuk 7 Gw alleen dient te worden aangenomen als de betreffende gedragingen naar hun aard en gelet op het wettelijk systeem rechtens niet anders dan door bestuursfunctionarissen kunnen worden verricht in het kader van de uitvoering van de aan het openbaar lichaam opgedragen bestuurstaak, zodat uitgesloten is dat derden in zoverre op gelijke voet als het openbaar lichaam aan het maatschappelijk verkeer deelnemen. In andere gevallen is er wegens de hier te betrachten gelijkheid geen aanleiding immuniteit aan het openbaar lichaam te verlenen (vgl. ECLI:NL:HR:1998:AA9342 (*Pikmeer II*)).

De Hoge Raad overweegt dat het hof – niet onbegrijpelijk – geoordeeld heeft dat het ten laste gelegde plaatsen van onbeschermd (muskusrat)klemmen door het waterschap, plaatsvond ter uitvoering van de in artikel 1 lid 3 Waterschapswet in samenhang met artikel 3,2a Waterwet aan het waterschap opgedragen taak zo goed mogelijk zorg te dragen voor het voorkomen van

schade aan waterstaatswerken veroorzaakt door muskus- en beverratten.

Voor zover het hof heeft overwogen dat voor het aannemen van immuniteit 'beslissend [is] of de ten laste gelegde gedraging exclusief is in die zin, dat zij niet anders dan in het kader van een overheidstaak kan worden verricht', heeft het miskend dat niet beslissend is of de gedraging niet anders dan in het kader van de aan het openbaar lichaam opgedragen bestuurstaak kan worden verricht, maar dat het erom gaat of deze gedraging – kort gezegd – in het kader van de uitvoering van die taak niet anders dan door bestuursfunctionarissen kan worden verricht. De klacht klaagt daarover op zichzelf terecht. Uit het geheel van de overwegingen van het hof blijkt echter dat het hof voor zijn beslissing de laatstgenoemde maatstaf heeft aangelegd, zodat deze klacht niet tot cassatie leidt.

Het hof heeft geoordeeld dat het waterschap met betrekking tot de ten laste gelegde gedragingen immuniteit toekomt. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel niet zonder meer begrijpelijk is. Dat op een waterschap de zorgplicht rust om schade aan waterstaatswerken veroorzaakt door muskusratten te voorkomen, betekent niet dat het feitelijk plaatsnemen van onbeschermd (muskusrat)klemmen naar zijn aard en gelet op het wettelijk systeem niet door anderen dan bestuursfunctionarissen in het kader van de uitvoering van de aan het openbaar lichaam opgedragen bestuurstaak kan worden verricht. Ook wat het hof overigens in zijn overwegingen heeft betrokken brengt dat niet mee.

J.H.J. Verbaan, november 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1607

Zaaknummer: 22/01250

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en C. Caminada

Advocaten: B.F. Keulen

Wetsartikelen: 1 Waterschapswet en 3.2a Waterwet

RECHTSPRAAK

Is sprake is van ‘wederrechtelijk’ gebruik van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 231b Sr, nu aangeefster toestemming heeft gegeven?

Is sprake is van ‘wederrechtelijk’ gebruik van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 231b Sr, nu aangeefster toestemming heeft gegeven?

Het cassatiemiddel richt zich tegen de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde en klaagt over het oordeel van het hof dat sprake is van ‘wederrechtelijk’ gebruik van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 231b Sr.

Overeenkomstig de tenlastelegging is onder 1 ten laste van de verdachte bewezen verklaard dat:

‘hij, op meerdere tijdstippen in de periode van 10 oktober 2015 tot en met 16 oktober 2015 in Nederland, tezamen en in vereniging met een of meer anderen, opzettelijk en wederrechtelijk identificerende persoonsgegevens, niet zijnde biometrische persoonsgegevens, van een ander te weten bankgegevens van [betrokkene 1], heeft gebruikt door van misdrijf afkomstige, geldbedragen te (laten) storten op de bankrekening van die [betrokkene 1], met het oogmerk om zijn identiteit te verhelen en de identiteit van de ander te misbruiken, waardoor enig nadeel kon ontstaan.’

De bewijsvoering van het hof houdt onder meer het volgende in. De verdachte heeft zich samen met een of meer anderen schuldig gemaakt aan (pogingen tot) oplichting via WhatsApp. In dat kader heeft [betrokkene 2] aan [betrokkene 1] gevraagd haar bankrekeninggegevens ter beschikking te stellen voor het mogelijk maken van het storten van geld op deze bankrekening ten behoeve van [betrokkene 2]. [betrokkene 1] heeft vervolgens haar bankrekeninggegevens aan [betrokkene 2] gegeven. Daarbij is door [betrokkene 2] een onjuiste voorstelling van zaken gegeven, nu die [betrokkene 2] uitsluitend aangaf dat het zou gaan om het overmaken van geld dat [betrokkene 2] nog van haar ex-vriend zou ontvangen en dat niet gestort kon worden op de rekening van [betrokkene 2], terwijl in werkelijkheid [betrokkene 2] dat verzoek aan [betrokkene 1] deed in verband met het gebruik van de

bankrekeninggegevens van [betrokkene 1] door de verdachte en zijn mededader(s) om van misdrijf afkomstige geldbedragen te laten storten op de bankrekening van [betrokkene 1], met verheling van de identiteit van de verdachte. Het hof heeft op grond van deze vaststellingen geoordeeld dat sprake is van 'wederrechtelijk' gebruik van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 231b Sr. Dat oordeel geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Het cassatiemiddel faalt daarom.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1608

Zaaknummer: 21/04084

Rechters: M.J. Borgers, F. Posthumus en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt, S. van den Akker en P. van Dongen

Wetsartikelen: 231 Sr

RECHTSPRAAK

Is het gebruik voor bewijs van uitlatingen van de medeverdachte onverenigbaar met artikel 6 EVRM, nu de verdediging door beroep op zijn verschoningsrecht geen behoorlijke en effectieve mogelijkheid heeft gehad om de medeverdachte als getuige te ondervragen ten aanzien van die uitlatingen?

Is het gebruik voor bewijs van uitlatingen van de medeverdachte onverenigbaar met artikel 6 EVRM, nu de verdediging door beroep op zijn verschoningsrecht geen behoorlijke en effectieve mogelijkheid heeft gehad om de medeverdachte als getuige te ondervragen ten aanzien van die uitlatingen?

Eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de afwijzing door het hof van het door de verdediging gedane (voorwaardelijke) verzoek tot het nogmaals horen van [betrokkene 1] als getuige. Het cassatiemiddel klaagt verder dat het gebruik voor het bewijs van de uitlatingen die [betrokkene 1] heeft gedaan in (met een BlackBerry-telefoon verstuurde) pingberichten, OVC-gesprekken (opname vertrouwelijke communicatie) en heimelijk afgeluisterde telefoongesprekken onverenigbaar is met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces.

In zijn arrest van 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat een tot de zittingsrechter gericht verzoek tot het horen van getuigen door de verdediging moet worden gemotiveerd. Deze motiveringsplicht houdt in dat de verdediging ten aanzien van iedere door haar opgegeven getuige moet toelichten waarom het horen van deze getuige van belang is voor enige in de strafzaak op grond van artikel 348 en 350 Sv te nemen beslissing. Aan dit motiveringsvereiste ligt ten grondslag dat de rechter in staat wordt gesteld de relevantie van het verzoek te beoordelen, mede in het licht van de onderzoeksbevindingen

zoals deze zich op het moment van het verzoek in het dossier bevinden.

Naar aanleiding van de uitspraak van het EHRM in de zaak *Keskin/Nederland* heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 20 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:576 onder meer geoordeeld dat bij de beoordeling van verzoeken tot het oproepen en horen van getuigen door de feitenrechter, het belang bij het oproepen en horen van een getuige moet worden voorondersteld als het gaat om een getuige ten aanzien van wie de verdediging het ondervragingsrecht nog niet heeft kunnen uitoefenen, terwijl deze getuige al – in het vooronderzoek of anderszins – een verklaring heeft afgelegd met een belastende strekking. Het gaat dan om een verklaring die door de rechter voor het bewijs van het ten laste gelegde feit zou kunnen worden gebruikt of al is gebruikt. In dat geval mag van de verdediging geen nadere onderbouwing van dit belang worden verlangd (r.o. 2.9.2).

In deze zaak heeft de raadsman van de verdachte aan het hof (voorwaardelijk) verzocht om [betrokkene 1] opnieuw op te roepen en te horen over uitlatingen die [betrokkene 1] heeft gedaan tegenover andere gespreksdeelnemers in OVC-gesprekken, heimelijk afgeluisterde telefoongesprekken en pingberichten. Het gaat hierbij niet om een door een getuige – in het vooronderzoek of anderszins – afgelegde verklaring met een belastende strekking, als bedoeld in het arrest van de Hoge Raad van 20 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:576 (vgl., met betrekking tot personen die uitlatingen hebben gedaan in WhatsApp-gesprekken, HR 22 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:177). In deze situatie geldt de in het hiervoor genoemde arrest van 4 juli 2017 neergelegde regel dat het verzoek tot het oproepen en het horen van getuigen door de verdediging moet worden gemotiveerd. Het arrest van 20 april 2021 heeft daarin geen verandering gebracht.

Ook ten aanzien van bewijsmateriaal waarin uitlatingen zijn opgenomen die niet als een getuigenverklaring met een belastende strekking als bedoeld in het arrest van de Hoge Raad van 20 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:576 kunnen worden aangemerkt, geldt dat op grond van artikel 6 EVRM aan de verdachte het recht toekomt om de authenticiteit en de betrouwbaarheid van dat bewijs te betwisten en zich tegen het gebruik ervan te verzetten (vgl. EHRM 11 juli 2006, nr. 54810/00, overweging 96 (*Jalloh/Duitsland*)). Van de verdediging mag in die situatie worden verwacht dat zij het nodige initiatief neemt voor het (doen) verrichten van (nader) onderzoek naar die authenticiteit en betrouwbaarheid, bijvoorbeeld door het verzoek te doen een persoon die dergelijke uitlatingen heeft gedaan, als getuige te horen. Daarbij mag van de verdediging worden verlangd dat zij toelicht in welk opzicht zij de uitlatingen betwist en waarin haar belang bij het verzochte onderzoek is gelegen.

In het geval dat de verdediging ondanks dit nodige initiatief beperkingen heeft ondervonden in de mogelijkheid om de authenticiteit en de betrouwbaarheid van het bewijs te betwisten –

bijvoorbeeld omdat de persoon die de betreffende uitlatingen heeft gedaan, niet kan worden gehoord als getuige – moet worden beoordeeld of het gebruik van dergelijke uitlatingen voor het bewijs in overeenstemming is met het in artikel 6 EVRM gegarandeerde recht op een eerlijk proces en de daaraan verbonden notie van de ‘overall fairness of the trial’. Bij deze beoordeling komt betekenis toe aan onder meer de aard van de uitlatingen, de door de verdediging verstrekte toelichting op haar betwisting van de uitlatingen en haar belang bij het verzochte onderzoek, de reden waarom het door de verdediging verzochte onderzoek niet kan worden uitgevoerd, het gewicht van de uitlatingen – binnen het geheel van de resultaten van het strafvorderlijke onderzoek – voor de bewezenverklaring van het feit en het bestaan van compenserende factoren voor het ontbreken van een mogelijkheid om het betreffende bewijs te kunnen betwisten. (Vgl. HR 17 oktober 2023, ECLI:NL:HR:2023:1461.)

De verdediging heeft aan het verzoek om de medeverdachte [betrokkene 1] opnieuw te horen in de kern ten grondslag gelegd dat [betrokkene 1] uitleg kan geven over de inhoud van in OVC-gesprekken, heimelijk afgeluisterde telefoongesprekken en pingberichten gedane uitlatingen en dat de ondervraging van [betrokkene 1] daarmee van belang is voor de onderbouwing van het door de verdediging ingenomen standpunt dat de in die gesprekken gedane uitlatingen verenigbaar zijn met het scenario dat de verdachte niets te maken heeft met verdovende middelen.

Het hof heeft het – slechts in algemene bewoordingen toegelichte – verzoek om [betrokkene 1] opnieuw te horen op de terechtzitting en bij arrest afgewezen omdat het opnieuw horen van [betrokkene 1] niet noodzakelijk is. Het hof heeft bij dit oordeel betrokken dat [betrokkene 1] in eerste aanleg en in hoger beroep in de zaak van de verdachte is gehoord, onder meer door de raadsheer-commissaris tijdens een rogatoire commissie in Suriname, waarbij de getuige zich tijdens de verhoren steeds (grotendeels) op zijn verschoningsrecht heeft beroepen, en dat tegen [betrokkene 1] nog een ontnemingszaak aanhangig is waarin aan hem in eerste aanleg een ontnemingsmaatregel is opgelegd en waartegen hoger beroep is ingesteld. In dat verband heeft het hof overwogen dat de raadsman zijn stelling dat [betrokkene 1] alsnog zal verklaren, niet heeft onderbouwd. Het hof heeft daarbij ook het stadium waarin de procedure in hoger beroep zich ‘na vele jaren’ bevond betrokken, alsmede het daarmee samenhangende belang van een voortvarende procesvoering en de omstandigheid dat de getuige hoogstwaarschijnlijk weer in Suriname gehoord zou moeten worden.

Het op deze gronden berustende oordeel van het hof dat het opnieuw horen van [betrokkene 1] als getuige niet noodzakelijk is, is niet onbegrijpelijk. Voor zover het cassatiemiddel berust op de opvatting dat het belang van het opnieuw horen van [betrokkene 1] als getuige moet worden verondersteld en dat van de verdediging geen nadere onderbouwing van dit belang mag worden verlangd, faalt het.

In verband met het gebruik van de verklaring van [betrokkene 1] voor het bewijs is het volgende van belang. De verdachte heeft de gelegenheid gekregen zich uit te laten over de uitlatingen die door [betrokkene 1] zijn gedaan en over het verloop van de betreffende gesprekken. Het hof heeft een gemotiveerde beslissing gegeven op het door de verdediging gevoerde verweer dat de uitlatingen niet betrekking hebben op (de invoer van) cocaïne en heeft – niet onbegrijpelijk – geoordeeld dat dit alternatieve scenario niet aannemelijk is geworden. Het hof heeft daarbij in het bijzonder betekenis toegekend aan de omstandigheid dat de verdachte bij herhaling contact heeft gehad met [betrokkene 1] en aan de omstandigheid dat het taalgebruik van alle betrokkenen versluierend van aard was, maar de verdachte zonder nadere uitleg wist waarover die gesprekken gingen, zodat hij een ingewijde moet zijn geweest en – mede gelet op wat op grond van algemene ervaringsregels bekend is over de organisatie van cocaïne-transporten – begreep waarover de gesprekken gingen. Van belang is verder dat het hof bij zijn oordeel over het bewijs heeft betrokken dat de verdachte, daarnaar gevraagd, niet zelf een concrete en overtuigende uitleg heeft gegeven van de genoemde gesprekken, terwijl de inhoud wijst op betrokkenheid bij de voorbereiding van de invoer van cocaïne.

In de overwegingen van het hof ligt als zijn oordeel besloten dat het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces niet in de weg staat aan het gebruik voor het bewijs van de in het cassatiemiddel bedoelde uitlatingen van [betrokkene 1]. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Daarvoor is van belang wat eerder is overwogen over de door de verdediging verstrekte, summiere toelichting op haar betwisting van de betekenis van die uitlatingen, ter onderbouwing van een alternatief scenario, alsmede over de toereikende gronden waarop het hof het getuigenverzoek heeft afgewezen. Verder weegt mee dat [betrokkene 1] zijn uitlatingen spontaan heeft gedaan in OVC-gesprekken, heimelijk afgeluisterde telefoongesprekken en pingberichten, dat aan die gesprekken ook door anderen is deelgenomen en dat het hof alle uitlatingen die door de deelnemers in al deze gesprekken zijn gedaan – ook door de verdachte zelf – in onderling verband en in samenhang met het overige bewijsmateriaal, waaronder de door [betrokkene 4] afgelegde verklaring en de vondst van een briefje in de woning van [betrokkene 1], heeft beschouwd. Voor zover het cassatiemiddel klaagt over het gebruik van de uitlatingen van [betrokkene 1] voor het bewijs, is het daarom tevergeefs voorgesteld.

Het cassatiemiddel faalt.

Tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring van de onder 1 tot en met 3 ten laste gelegde feiten.

Het cassatiemiddel faalt. De redenen daarvoor staan vermeld in ECLI:NL:PHR:2023:681 onder 4.10 tot en met 4.11 en de volgende overwegingen:

‘4.3. In de bewezenverklaring van feit 1 heeft het hof de zinssnede “binnen en/of buiten het grondgebied van Nederland brengen” weggestreept, zodat moet worden geconstateerd dat het hof de verdachte heeft vrijgesproken van de invoer (en de uitvoer) van cocaïne. In de bewijsoverwegingen heeft het hof echter wel eenmaal de woorden “voorbereidingen van de invoer van cocaïne” gebruikt. De stellers van het middel klagen daarover terecht.

4.4. Tot cassatie hoeft dat niet te leiden. Naar het mij voorkomt moet het opnemen van de woorden “voorbereidingen van de invoer van cocaïne” in de bewijsoverwegingen ten aanzien van feit 1 als een kennelijke misslag worden aangemerkt. Gelet op de andere bewijsoverwegingen is het zonder meer duidelijk dat het hof steeds heeft gedoeld op het transporteren van cocaïne vanuit Vigo, Spanje, en het organiseren van die cocaïnetransporten. De bestreden uitspraak kan worden gelezen met verbetering van deze misslag, zodat de feitelijke grondslag aan de klacht komt te ontvallen.

4.5. Anders dan de stellers van het middel betogen blijkt uit de strafmotivering niet dat het hof de verdachte, in strijd met de vrijspraak voor het voorbereiden van de invoer van cocaïne, toch voor dat feit heeft beoogd te bestraffen. De invoer van cocaïne wordt in de strafmotivering namelijk niet genoemd in verband met feit 1, maar enkel in de context van feit 2, te weten het deelnemen aan een criminele organisatie als bedoeld in art. 11a Opiumwet (oud). In zoverre mist de klacht feitelijke grondslag.

(...)

4.9. Ik stel voorop dat de Hoge Raad niet toetst of de feitenrechter terecht tot een bewezenverklaring is gekomen, maar slechts of de bewezenverklaring kan worden afgeleid uit de door de feitenrechter gebruikte bewijsmiddelen. In cassatie kan ook niet worden onderzocht of de door de feitenrechter in zijn bewijsmotivering vastgestelde feiten en omstandigheden juist zijn. Dat geldt ook voor gevolgtrekkingen van feitelijke aard uit feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vastgesteld. Dergelijke feitelijke vaststellingen en conclusies kunnen slechts op hun begrijpelijkheid worden getoetst.

(...)

4.12. De wetenschap van de verdachte dat de gesprekken over het transporteren van cocaïne gingen, heeft het hof afgeleid uit het feit dat de gevoerde gesprekken zonder kennis van zaken onbegrijpelijk zijn, terwijl de verdachte de gesprekken – zonder nadere uitleg – begreep. Het hof heeft tevens in aanmerking genomen dat op grond van algemene ervaringsregels kan

worden aangenomen dat de personen die betrokken zijn bij het organiseren van cocaïnetransporten behoren tot een groep die elkaar onderling vertrouwt, die goed geïnformeerd en geïnstrueerd is, weet wat er gaande is en wat er op het spel staat als partijen verloren gaan. Verder heeft het hof van belang geacht dat de verdachte geen concrete en overtuigende uitleg heeft gegeven van de gesprekken, die wijzen op betrokkenheid van de verdachte bij de strafbare handelingen. De vaststelling van het hof dat zonder nadere uitleg of context het niet mogelijk is te weten waar de gesprekken over gaan – “die man(nen)”, “die jongen”, “die mensen”, “die mannen van Colombia”, “dat ding”, “mijn dingen” en “de dingen” – is niet onbegrijpelijk. Dat het hof ervan uitgaat dat deze gesprekken gaan over cocaïnetransporten is evenmin onbegrijpelijk, mede gelet op het feit dat het hof heeft vastgesteld dat een duidelijke, aannemelijke verklaring van de verdachte over de gesprekken is uitgebleven.

4.13. Gelet op het voorgaande heeft het hof de bewezenverklaring van feit 1, 2 en 3 uit de bewijsmiddelen kunnen afleiden. Dat oordeel acht ik niet onbegrijpelijk.

(...)

4.16. Het is vaste jurisprudentie dat de rechter bij zijn bewijsoordeel in aanmerking mag nemen dat de verdachte, voor een omstandigheid die op zichzelf of in samenhang met de verdere inhoud van de bewijsmiddelen beschouwd redengevend kan worden geacht voor het bewijs van het aan hem tenlastegelegde feit, geen aannemelijke, die redengevendheid ontzenuwende verklaring heeft gegeven. Art. 6 lid 2 EVRM staat daaraan niet in de weg. Het hof heeft bij de bewezenverklaring van feit 1 en 2 in aanmerking genomen dat er geen overtuigende uitleg dan wel verklaring is gegeven over bepaald belastend bewijsmateriaal. Daarmee heeft het hof geen blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. Tevens is het oordeel dat de feit 1 en 2 bewezen kunnen worden verklaard niet onbegrijpelijk. Hoewel het uitblijven van een aannemelijke verklaring niet kan dienen om een bewijsgat te dichten, is van een dergelijk bewijsgat in casu geen sprake. In deze zaak duiden de feiten en omstandigheden zoals die volgen uit de bewijsmiddelen op de betrokkenheid bij cocaïnehandel, zodat het hof het uitblijven van een aannemelijke verklaring kon meewegen bij zijn bewijsoordeel.’

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1549

Zaaknummer: 21/03017

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en M. Kuijer

Advocaten: R.J. Baumgardt, S. van den Akker en P. van Dongen

Wetsartikelen: 6 EVRM, 348 Sv en 350 Sv

RECHTSPRAAK

Is het hoogst onwaarschijnlijk dat de strafrechter later de verbeurdverklaring van de auto zal bevelen?

Is het hoogst onwaarschijnlijk dat de strafrechter later de verbeurdverklaring van de auto zal bevelen?

Het cassatiemiddel komt op tegen de beslissingen van de rechtbank op het klaagschrift, dat strekt tot teruggave van de in beslag genomen auto aan de klagster.

In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan. In het kader van een strafrechtelijk onderzoek naar [betrokkene 1] en [betrokkene 2] is op 29 maart 2022 op grond van artikel 94 Sv een auto in beslag genomen. De klagster, een vennootschap onder firma, heeft een klaagschrift op grond van artikel 552a Sv ingediend, dat strekt tot opheffing van het gelegde beslag en teruggave aan haar van de auto.

De rechtbank heeft de klagster niet-ontvankelijk verklaard in het klaagschrift omdat, kort gezegd, de vennootschap onder firma per 1 maart 2020 is opgehouden te bestaan. De rechtbank heeft in de bestreden beschikking verder als haar oordeel tot uitdrukking gebracht dat ook indien de klagster wel zou kunnen worden ontvangen in het klaagschrift of als het klaagschrift zou moeten worden verstaan als een namens de eenmanszaak van [betrokkene 3] ingediend klaagschrift, het beklag ongegrond moet worden verklaard.

Het cassatiemiddel komt onder meer op tegen het oordeel van de rechtbank dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter later de verbeurdverklaring van de in beslag genomen auto zal bevelen.

Uit de vaststellingen van de rechtbank volgt dat het beslag op de auto onder een ander dan de klagster of de eenmanszaak van [betrokkene 3] is gelegd. Daarmee doet zich het geval voor dat een ander dan de beslagene stelt de rechthebbende te zijn en zich bij de rechtbank beklagt over het voortduren van het beslag en het uitblijven van een last tot teruggave aan hem. In zo'n geval moet de rechter a. beoordelen of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert en, zo nee, b. de teruggave van het in beslag genomen voorwerp gelasten aan de klager als deze redelijkerwijze als rechthebbende ten aanzien van

dat voorwerp moet worden beschouwd. Het belang van strafvordering houdt hierbij verband met het veiligstellen van de belangen waarvoor artikel 94 Sv de inbeslagneming toelaat. Het belang van strafvordering vordert onder meer het voortduren van het beslag als niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de later oordelende strafrechter de verbeurdverklaring van het voorwerp zal bevelen.

De rechtbank heeft vastgesteld dat de auto oorspronkelijk op naam van de vennootschap onder firma heeft gestaan, maar dat [betrokkene 1] steeds in die auto heeft gereden, de bekeuringen van verkeersovertredingen heeft betaald en reparaties aan de auto voor zijn rekening heeft genomen, waarbij deze situatie is voortgezet ook na het einde van de vennootschap onder firma. Op grond daarvan heeft de rechtbank geoordeeld dat [betrokkene 1] – en niet de klaagster of de eenmanszaak van [betrokkene 3] – redelijkerwijze als de rechthebbende op de auto kan worden aangemerkt en dat, gelet op de bevindingen van het opsporingsonderzoek in relatie tot de verdenking van met aan de handel in drugs gerelateerd witwassen door [betrokkene 1] en [betrokkene 2], het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter later de verbeurdverklaring van de auto zal bevelen, zodat het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert. Dit oordeel – waarin onder meer besloten ligt dat de rechtbank het oog heeft op mogelijke verbeurdverklaring van een voorwerp dat toebehoort aan [betrokkene 1], dan wel geheel of ten dele door hem ten eigen bate kan worden aangewend – is niet onbegrijpelijk.

De klacht faalt.

De Hoge Raad laat de eerste klacht van het cassatiemiddel, die zich richt tegen het oordeel van de rechtbank dat de klaagster niet-ontvankelijk is in het klaagschrift, onbesproken. Uit de beoordeling van de tweede klacht en wat in dat verband is overwogen over het niet-onbegrijpelijke oordeel van de rechtbank met betrekking tot het toebehoren van de auto aan [betrokkene 1], volgt immers dat de klaagster niet redelijkerwijze als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd en zij dus – ervan uitgaande dat die eerste klacht zou slagen – geen belang heeft bij vernietiging en terugwijzing van de zaak naar de rechtbank opdat de zaak opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Het cassatiemiddel is wegens gebrek aan belang tevergeefs voorgesteld. Nu daarmee de niet-ontvankelijkverklaring door de rechtbank van de klaagster in het klaagschrift in stand blijft, kan de Hoge Raad het cassatieberoep niet in behandeling nemen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1609

Zaaknummer: 22/02772

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en M. Kuijer

Advocaten: J.J.J. van Rijsbergen

Wetsartikelen: 94 Sv

RECHTSPRAAK

Is de bewezenverklaring toereikend gemotiveerd, inhoudende dat het opzet van de verdachte gericht was op het plegen van de handelingen met verdovende middelen?

Is de bewezenverklaring toereikend gemotiveerd, inhoudende dat het opzet van de verdachte gericht was op het plegen van de handelingen met verdovende middelen?

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring van de onder 1 en 2 ten laste gelegde feiten.

Het cassatiemiddel faalt. De redenen daarvoor staan vermeld in ECLI:NL:PHR:2023:683 onder 3.2 tot en met 3.4 en de volgende overwegingen:

‘3.5. De wetenschap van de verdachte dat de gesprekken over het transporteren van cocaïne gingen, heeft het hof afgeleid uit het feit dat de gevoerde gesprekken zonder kennis van zaken onbegrijpelijk zijn, terwijl de verdachte de gesprekken – zonder nadere uitleg – begreep. Het hof heeft tevens in aanmerking genomen dat op grond van algemene ervaringsregels kan worden aangenomen dat de personen die betrokken zijn bij het organiseren van cocaïne-transporten behoren tot een groep die elkaar onderling vertrouwt, die goed geïnformeerd en geïnstrueerd is, weet wat er gaande is en wat er op het spel staat als partijen verloren gaan. Verder heeft het hof van belang geacht dat de verdachte geen concrete en overtuigende uitleg heeft gegeven van de gesprekken, die wijzen op betrokkenheid van de verdachte bij de voorbereidingen. De vaststelling van het hof dat zonder nadere uitleg of context het niet mogelijk is te weten waar de gesprekken over gaan - “die man(nen)”, “die jongen”, “die mensen”, “die mannen van Colombia”, “dat ding”, “mijn dingen” en “de dingen” – is niet onbegrijpelijk. Dat het hof ervan uitgaat dat deze gesprekken gaan over cocaïne-transporten is evenmin onbegrijpelijk, mede gelet op het feit dat het hof heeft vastgesteld dat een duidelijke, aannemelijke verklaring van de verdachte over de gesprekken is uitgebleven.

3.6. Het is vaste jurisprudentie dat de rechter bij zijn bewijsoordeel in aanmerking mag nemen

dat de verdachte, voor een omstandigheid die op zichzelf of in samenhang met de verdere inhoud van de bewijsmiddelen beschouwd redengevend kan worden geacht voor het bewijs van het aan hem tenlastegelegde feit, geen aannemelijke, die redengevendheid ontzenuwende verklaring heeft gegeven. In de onderhavige zaak is geen sprake van een “gat in de bewijsvoering”, zoals door de steller van het middel betoogd. Deze zaak verschilt bijvoorbeeld van de casus in het arrest van de Hoge Raad van 30 mei 2023. In die zaak was de verdachte veroordeeld voor het deelnemen aan een terroristische organisatie. Het hof had vastgesteld dat de verdachte van Al Qaida op het Arabisch Schiereiland (AQAP) een identiteitskaart en een bedrag van 2.500 dollar had ontvangen. Uit die vaststellingen kon echter niet worden afgeleid dat de verdachte daadwerkelijk een aandeel heeft gehad in gedragingen, dan wel gedragingen heeft ondersteund, die verband houden met het terroristisch oogmerk van AQAP. In de zaak van de verdachte heeft het hof wel degelijk vaststellingen gedaan, gebaseerd op de gebezigde bewijsmiddelen, over zowel het aandeel van de verdachte in de organisatie als het oogmerk van de organisatie en de wetenschap van de verdachte. De vastgestelde feiten en omstandigheden duiden op betrokkenheid bij cocaïnehandel, zodat het hof het uitblijven van een aannemelijke verklaring kon meewegen bij zijn bewijsoordeel.’

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1604

Zaaknummer: 21/03053

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en M. Kuijer

Advocaten: S.J. van der Woude

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Had de rechtbank moeten onderzoeken of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit?

Had de rechtbank moeten onderzoeken of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit?

Het cassatiemiddel klaagt dat de rechtbank niet blijkt heeft gegeven van een onderzoek naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

De rechter is bij de beoordeling van het beklag over de inbeslagneming niet verplicht ambtshalve te onderzoeken of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Als echter door of namens de klager wordt aangevoerd dat zijn persoonlijke belangen bij de opheffing van het beslag zwaarder moeten wegen dan het met artikel 94 en/of 94a Sv nagestreefde strafvorderlijk belang bij het voortduren daarvan, kan de rechter gehouden zijn blijkt te geven van zo'n onderzoek.

De vraag wanneer de rechter blijkt moet geven van een onderzoek naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, en – als dat het geval is – welke eisen moeten worden gesteld aan de motivering van zijn beslissing, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar is afhankelijk van de concrete onderbouwing en de indringendheid van de door of namens de klager aangevoerde argumenten. Ook is van belang wat daarover door het openbaar ministerie wordt ingebracht. Verder komt betekenis toe aan het tijdsverloop sinds de beslaglegging en aan de termijn waarbinnen een beslissing in de hoofdzaak of in de ontnemingsprocedure redelijkerwijs valt te verwachten. Naarmate meer tijd is verstreken – en de klager dus al langer door het beslag wordt getroffen – kan meer gewicht toekomen aan de persoonlijke belangen van de klager bij de opheffing van het beslag. (Vgl. HR 31 januari 2023, ECLI:NL:HR:2023:128, r.o. 2.4.1 en 2.4.2.)

Namens de klager is kort gezegd aangevoerd dat de kampeerwagen zijn woning is, dat hij door

de inbeslagneming dakloos is geworden en dat het belang bij het voortduren van het beslag in een zeer disproportionele verhouding staat tot het belang van de klager bij teruggave van de kampeerwagen. Mede in het licht van de stelling dat de in beslag genomen kampeerwagen de woning van de klager betreft – welke stelling steun vindt in kennisgeving van inbeslagneming en niet is weersproken door het openbaar ministerie – had de rechtbank blijk moeten geven van een onderzoek naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1613

Zaaknummer: 22/04024

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en T.B. Trotman

Advocaten: E. Tamas

Wetsartikelen: 94 Sv en 94a Sv

RECHTSPRAAK

Kan de bewezenverklaring ten aanzien van het toebehoren van weg te nemen geld en/of goederen aan een ander dan aan de dader en zijn mededaders niet uit de bewijsvoering worden afgeleid?

Kan de bewezenverklaring ten aanzien van het toebehoren van weg te nemen geld en/of goederen aan een ander dan aan de dader en zijn mededaders niet uit de bewijsvoering worden afgeleid?

Het eerste en het tweede cassatiemiddel klagen in de kern dat de bewezenverklaring van feit 1 onder A en B ten aanzien van het toebehoren van weg te nemen geld en/of goederen aan een ander dan aan de verdachte en zijn mededaders, namelijk aan [betrokkene 1], niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

De cassatiemiddelen leiden niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in ECLI:NL:PHR:2023:797 onder 5 tot en met 10 en de volgende overwegingen:

‘13. Het hof heeft op basis van de gebezigde bewijsmiddelen onder meer de volgende feiten en omstandigheden vastgesteld. De aangever huurt een woning aan de [a-straat] te [plaats] . Tussen december 2019 en eind januari 2020 verblijft in diezelfde woning tevens [betrokkene 1] , die in verdovende middelen handelt. De drugs bewaart hij in een schoenendoos die hij verbergt in een ruimte in de badkamer. In februari 2020 raakt [betrokkene 1] gedetineerd. Een maand later vraagt hij de aangever zijn huissleutel aan een zekere [betrokkene 3] te geven, zodat hij spullen kan ophalen uit de woning. Dat doet de aangever op 14 maart 2020. Twee dagen later krijgt hij de sleutel weer terug van deze [betrokkene 3] . Diezelfde avond wordt hij door de verdachte gebeld en vervolgens door hem opgehaald bij het treinstation in Haarlem . Wanneer zij aankomen bij de woning van de aangever staan er vier personen in de woning, waaronder de medeverdachte [betrokkene 5]. De aangever wordt daar door de mannen bedreigd en mishandeld. Hem wordt gevraagd waar “de spullen” zijn. Het gaat volgens een van de mannen om een bedrag van € 10.000,- dat in een schoenendoos zou zitten in de badkamer boven het plafond. De mannen hebben de badkamer doorzocht, maar de spullen daar niet

aangetroffen.

14. Uit deze vaststellingen leidt het hof af dat de mannen zochten naar een doos met geld en/of drugs ter waarde van € 10.000,-. Voorts stelt het hof op basis van de bewijsmiddelen vast dat de gezochte doos met inhoud aan [betrokkene 1] toebehoorde en niet aan (één van) de daders. De stellers van het middel bestrijden deze laatste gevolgtrekking en betogen dat uit de gebezigde bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid dat de betreffende schoenendoos toebehoorde aan deze [betrokkene 1]. Zij menen dat het hof de verschillende verklaringen van de aangever niet zonder meer redengevend heeft kunnen achten voor het bewijs daarvan, omdat de aangever in zijn verklaringen daar enkel vermoedens over uitspreekt en tegelijkertijd heeft verklaard dat [betrokkene 1] eerder dit jaar € 10.000 had verstoep, en dat de verdachte en medeverdachten op de avond van de vermeende mishandeling zeiden dat er € 10.000,- was gestolen (bewijsmiddelen 3, 4 en 5), terwijl het hof eveneens verklaringen van de verdachte tot het bewijs heeft gebezigd waaruit blijkt dat hij is aangesproken op het feit dat deze goederen waren verdwenen en de verdachte dat moest oplossen (bewijsmiddelen 1 en 2).

15. Vooropgesteld moet worden dat de beslissing van de rechter ingevolge art. 359, derde lid, Sv dat het feit door de verdachte is begaan steunt op de in het vonnis weergegeven inhoud van de bewijsmiddelen, houdende daartoe redengevende feiten en omstandigheden. Daarbij geldt het uitgangspunt dat de rechter vrij is in de selectie en waardering van het bewijsmateriaal waarop hij de bewezenverklaring baseert. Deze weging van het bewijsmateriaal, alsook de feitelijke vaststellingen die de rechter daaraan verbindt, kan in cassatie slechts op begrijpelijkheid worden getoetst.

16. Vorengenoemde vaststelling van het hof dat de betreffende schoenendoos met inhoud aan [betrokkene 1] toebehoort kan ik, in het licht van de gebezigde bewijsmiddelen, goed volgen. Daaruit blijkt immers onder meer dat [betrokkene 1] “voor 100%” verbleef in de woning van de aangever. Voorts heeft de aangever verklaard dat hij [betrokkene 1] meermaals in de weer heeft gezien met de schoenendoos, die hij gebruikte voor de verkoop van drugs, en dat [betrokkene 1] tegen hem heeft gezegd dat er niets gestolen was. Daarmee is, anders dan het middel kennelijk wil, niet onderling tegenstrijdig de voor het bewijs gebezigde verklaring van de aangever (bewijsmiddel 4) dat hij de mannen in zijn woning hoorde zeggen dat € 10.000,- was gestolen. Ik begrijp de bewijsvoering van het hof op dit onderdeel aldus, dat het een waarneming van de aangever betreft die betrekking heeft op de tenlastegelegde gedragingen die zich die avond in zijn woning zouden hebben voorgedaan. Datzelfde geldt in mijn optiek voor de door het hof voor het bewijs gebezigde verklaring van de verdachte, die onder meer inhoudt dat op de bewuste avond in de woning van de aangever werd gesproken over het feit dat een doos met spullen verdwenen was. Deze in de bewijsconstructie betrokken uitlatingen van medeverdachten, waarover de aangever en de verdachte overeenkomstig hebben

verklaard, zijn op zichzelf genomen weliswaar niet redengevend voor het bewezenverklaarde “toebehoren aan”, maar daarmee niet noodzakelijk onverenigbaar met de inhoud van de overige bewijsmiddelen en het bewezenverklaarde. De omstandigheid dat medeverdachten die avond uitlatingen van een dergelijke strekking hebben gedaan sluit als zodanig niet uit dat [betrokkene 1] in feite een zodanige zeggenschap over de schoenendoos uitoefende dat gezegd kan worden dat de schoenendoos aan hem “toebehoorde” in de zin van de artikelen 310 en 317 Sr. Voorts kunnen deze onderdelen uit de verklaringen van de aangever en de verdachte mijns inziens moeilijk worden los gezien van de rest van het verklaarde over de mishandeling van de aangever dat, blijkens de in de hiervoor vermelde bewezenverklaring met gedachtestreepjes opgesomde omstandigheden, door het hof (onder meer) redengevend is geacht voor het bewijs van de (bedreiging met) geweldpleging als bedoeld in art. 312 en 317 Sr. Mede in samenhang bezien met de overige bewijsmiddelen, vermag ik dan ook niet in te zien waarom het hof de betreffende passages niet redengevend kon achten voor de bewezenverklaarde feiten. De bewezenverklaring van feit 1 onder A en B is dan ook niet onbegrijpelijk en naar de eis der wet met redenen omkleed. In die bewijsvoering ligt ook voldoende gemotiveerd besloten de verwerping van het verweer van de verdediging.’

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1556

Zaaknummer: 22/03105

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: R.I. Takens en Wouters, T.P.A.M. T.P.A.M. Wouters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Heeft het hof ten onrechte het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak afgewezen?

Heeft het hof ten onrechte het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak afgewezen?

Het cassatiemiddel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak.

Het hof heeft het verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting omdat de verdachte mogelijk geen weet heeft van de zitting, afgewezen op de gronden dat de raadsman naar zijn zeggen alles geprobeerd had om met de verdachte in contact te komen, er voldoende tijd was geweest om contact te leggen, de verdachte niet had gereageerd op de oproepen van de reclassering en er geen indicatie was dat het adres van de verdachte niet juist zou zijn. Nu het hof niet heeft vastgesteld dat de oproeping in hoger beroep aan de verdachte in persoon is uitgereikt of dat de verdachte anderszins op de hoogte is geraakt van de datum van de zitting, had het hof een afweging moeten maken tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen (vgl. HR 7 juli 2020, ECLI:NL:HR:2020:1158). Het hof heeft er echter niet blijk van gegeven die afweging te hebben gemaakt. Het hof heeft daarom de afwijzing van het aanhoudingsverzoek ontoereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1558

Zaaknummer: 22/00126

Rechters: M.J. Borgers, T.B. Trotman en F. Posthumus

Advocaten: P. van de Kerkhof

Wetsartikelen: 416 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft het hof een onjuiste uitleg gegeven aan het begrip ‘marktdeelnemer’ dat in de Verordeningen 273/2004 en 111/2005 gebruikt wordt?

Heeft het hof een onjuiste uitleg gegeven aan het begrip ‘marktdeelnemer’ dat in de Verordeningen 273/2004 en 111/2005 gebruikt wordt?

Het cassatiemiddel komt op tegen het oordeel van het hof dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan overtreding van de meldplichten als bedoeld in de Verordeningen 273/2004 en 111/2005. Het voert daartoe onder meer aan dat het hof een onjuiste uitleg heeft gegeven aan het in deze verordeningen gebruikte begrip ‘marktdeelnemer’.

Voor de beoordeling van het cassatiemiddel is in het bijzonder het arrest van de Hoge Raad van 30 mei 2023, ECLI:NL:HR:2023:766, van belang. In dat arrest heeft de Hoge Raad – in vervolg op de beantwoording van prejudiciële vragen door het Hof van Justitie van de Europese Unie – een nadere uitleg gegeven aan het begrip ‘marktdeelnemer’ als bedoeld in Verordening 273/2004:

‘3.3.1 In het (...) arrest heeft het Hof van Justitie uitleg gegeven aan het begrip “marktdeelnemer” als bedoeld in artikel 2, aanhef en onder d, Verordening 273/2004. Deze uitleg houdt in de kern het volgende in. Alleen personen die betrokken zijn bij het binnen een legaal kader in de handel brengen van geregistreerde stoffen, kunnen worden beschouwd als “marktdeelnemer” (overweging 39). De werkingssfeer van Verordening 273/2004 is ook beperkt tot de legale handel in geregistreerde stoffen. Waar het gaat om illegale activiteiten met betrekking tot geregistreerde stoffen, is daarentegen het Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel, van belang (overweging 53). Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die in het kader van een illegale activiteit betrokken is bij het in de handel brengen van in de Europese Unie geregistreerde stoffen, is daarom geen “marktdeelnemer” in de zin van artikel 2, aanhef en onder d, Verordening 273/2004 (overwegingen 55 en 56).

3.3.2 Dit brengt het volgende mee voor gevallen waarin aan de verdachte (mede) is tenlastegelegd dat hij de meldplicht als bedoeld in artikel 8 lid 1 Verordening 273/2004 niet heeft nageleefd.

3.3.3 Voor een veroordeling wegens het niet naleven van de meldplicht als bedoeld in artikel 8 lid 1 Verordening 273/2004 is vereist dat de verdachte kan worden aangemerkt als “marktdeelnemer”. Het begrip “marktdeelnemer” is dus een te bewijzen bestanddeel. Dat bestanddeel kan niet bewezen worden verklaard als komt vast te staan dat de verdachte in het kader van een illegale activiteit betrokken is bij het in de handel brengen van de betreffende geregistreerde stoffen. Daarvan is in ieder geval sprake als de verdachte met betrekking tot de geregistreerde stoffen gedragingen heeft verricht, die een in de Opiumwet strafbaar gesteld feit opleveren. Op deze wijze wordt ook voorkomen dat op een persoon die zich met betrekking tot geregistreerde stoffen schuldig maakt aan een Opiumwetdelict, tevens de meldplicht zoals bedoeld in artikel 8 lid 1 Verordening 273/2004 zou komen te rusten en hij dus het eigen strafbare handelen zou moeten melden.

3.3.4 In het geval dat aan een verdachte zowel het niet voldoen aan de meldplicht als bedoeld in artikel 8 lid 1 Verordening 273/2004, als een Opiumwetdelict met betrekking tot dezelfde geregistreerde stoffen (cumulatief of alternatief) is tenlastegelegd, moet de rechter als eerste beoordelen of dat tenlastegelegde Opiumwetdelict kan worden bewezenverklaard. Als dat het geval is, heeft dat immers tot gevolg dat de verdachte niet kan worden aangemerkt als “marktdeelnemer” in de zin van artikel 8 lid 1 Verordening 273/2004.

Als aan een verdachte uitsluitend het niet voldoen aan de meldplicht als bedoeld in artikel 8 lid 1 Verordening 273/2004 is tenlastegelegd, kan het bestanddeel “marktdeelnemer” niet worden bewezenverklaard als komt vast staan – gelet op wat daarover rechtstreeks uit de bewijsvoering volgt dan wel door of namens de verdachte met voldoende concretisering is aangevoerd – dat de verdachte in het kader van een illegale activiteit betrokken is bij het in de handel brengen van geregistreerde stoffen.’

Voor een veroordeling wegens het niet naleven van de meldplicht als bedoeld in artikel 9 lid 1 Verordening 111/2005 is eveneens vereist dat de verdachte kan worden aangemerkt als ‘marktdeelnemer’. Ook hier geldt dat dit bestanddeel niet kan worden bewezen verklaard als komt vast te staan dat de verdachte in het kader van een illegale activiteit betrokken is bij de in- of uitvoer van geregistreerde stoffen. Daarvan is in ieder geval sprake als de verdachte met betrekking tot de geregistreerde stoffen gedragingen heeft verricht, die een in de Opiumwet strafbaar gesteld feit opleveren.

Het hof heeft over het eerste bewezen verklaarde feit onder meer vastgesteld dat de verdachte

Opiumwetdelicten heeft voorbereid dan wel bevorderd, en dat dit feit betrekking heeft op het voorhanden hebben, vervoeren en proberen te vervoeren naar Afghanistan van (onder meer) de geregistreerde stof azijnzuuranhydride. Dit betekent dat de verdachte in het kader van een illegale activiteit, te weten het voorbereiden of bevorderen van Opiumwetdelicten als bedoeld in artikel 10a lid 1 Opiumwet, betrokken is geweest bij het in de handel brengen van azijnzuuranhydride en de (voorgenomen) uitvoer daarvan. De verdachte kan daarom niet als een 'marktdelnemer' in de zin van de Verordeningen 273/2004 en 111/2005 worden aangemerkt. Het andersluidende oordeel van het hof geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting.

Voor zover het cassatiemiddel hierover klaagt, slaagt het. Dat brengt mee dat bespreking van het restant van het cassatiemiddel niet nodig is.

Tegen het cumulatief als eerste bewezen verklaarde feit is in cassatie geen klacht gericht. De veroordeling voor dat feit blijft dan ook in stand. Dit heeft tot gevolg dat de verdachte niet als een 'marktdelnemer' in de zin van voornoemde verordeningen kan worden aangemerkt. De Hoge Raad zal daarom de zaak in zoverre zelf afdoen door de verdachte vrij te spreken van het cumulatief als tweede ten laste gelegde feit. Omdat de door het hof opgelegde straf mede op dit feit zag, zal de Hoge Raad de uitspraak van het hof wat betreft de strafoplegging vernietigen en de zaak in zoverre terugwijzen naar het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1564

Zaaknummer: 21/00506

Rechters: M.J. Borgers, C. Caminada en M. Kuijer

Advocaten: J. Kuijper en D.W.E. Sternfeld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Had het hof het verweer van de verdediging moeten opvatten als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt en heeft het hof voldoende inzichtelijk gemaakt hoe het de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft verdisconteerd in de opgelegde straf?

Had het hof het verweer van de verdediging moeten opvatten als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt en heeft het hof voldoende inzichtelijk gemaakt hoe het de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft verdisconteerd in de opgelegde straf?

Eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof in de zaak met parketnummer 05-245559-18 in strijd met de tweede volzin van het tweede lid van artikel 359 Sv niet in het bijzonder de redenen heeft opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt over de onbetrouwbaarheid van de herkenningen van de verdachte door opsporingsambtenaren.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in ECLI:NL:PHR:2023:820, onder 4 tot en met 10 en de volgende overwegingen:

‘11. Anders dan de steller van het middel heeft het hof het standpunt met betrekking tot de niet verifieerbare herkenning van de verdachte omdat deze telkens is gebaseerd op twee (te) onscherpe foto’s kennelijk niet als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt opgevat, maar als een onderdeel van de onderbouwing van het verweer strekkende tot vrijspraak. Dit oordeel acht ik niet onbegrijpelijk. Uit de pleitnota van de raadsman volgt immers dat het verweer strekkende tot vrijspraak mede is gebaseerd op de argumenten dat “de overtuiging in casu ruim voor de herkenning uitloopt” en “niet is vastgelegd zodat voor ons hier op de zitting duidelijk wordt hoe dit nu gegaan is en juist daarom uiterst terughoudend met de herkenning dient te worden omgegaan”.

12. Nu het standpunt van de verdediging door het hof niet behoefde te worden aangemerkt als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt, was het hof in zoverre niet tot een nadere motivering van zijn oordeel gehouden.'

Tweede cassatiemiddel

Het tweede cassatiemiddel klaagt dat het hof niet voldoende inzichtelijk heeft gemaakt hoe het de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft verdisconteerd in de opgelegde straf.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in ECLI:NL:PHR:2023:820, onder 15 tot en met 16 en de volgende overwegingen:

'17. Bij de beoordeling van dit middel dient het volgende te worden vooropgesteld. Uitgangspunt is dat het oordeel van de feitenrechter omtrent de overschrijding van de redelijke termijn in cassatie slechts in beperkte mate kan worden getoetst. Onderzocht kan alleen worden of dat oordeel geen blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is in het licht van de omstandigheden van het geval. Van onbegrijpelijkheid zal niet heel snel sprake zijn, nu de beoordeling hiervan sterk verweven is met waarderingen van feitelijke aard. Ook het rechtsgevolg dat de feitenrechter aan de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft verbonden, kan slechts op zijn begrijpelijkheid worden getoetst. Verder geldt dat als ter terechtzitting door of namens de verdachte verweer is gevoerd met betrekking tot de overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in art. 6 lid 1 EVRM, de rechter daarop een gemotiveerde beslissing dient te geven. Daarnaast geldt met het oog op de door de Hoge Raad uit te oefenen begrijpelijkheidscontrole dat in geval van vermindering van de straf wegens overschrijding van de redelijke termijn, de rechter in zijn uitspraak behoort aan te geven in welke vorm of mate de straf is verlaagd. Dit betekent dat in de uitspraak ook vermeld dient te worden welke straf zou zijn opgelegd indien de redelijke termijn niet zou zijn overschreden.

18. In de onderhavige zaak heeft de verdediging verzocht ten aanzien van de strafmaat rekening te houden met het feit dat de redelijke termijn is geschonden. Het hof heeft aan dit verzoek gevolg gegeven in die zin dat het aangeeft rekening te hebben gehouden met een overschrijding van de redelijke termijn in de appelfase van circa tweeënhalve maand. Het hof geeft in dit verband aan dat het een gevangenisstraf van 9 maanden oplegt en dat dit een iets lagere straf betreft dan het hof zonder die overschrijding zou hebben opgelegd.

19. In cassatie wordt geklaagd over de omstandigheid dat het hof niet met voldoende mate van nauwkeurigheid de mate of vorm van strafkorting heeft aangeduid zodat in cassatie niet of niet voldoende is te toetsen of het hof op juiste en/of begrijpelijke wijze rekening heeft

gehouden met de schending van de redelijke termijn, waardoor de verdachte in zijn belangen is geschaad.

20. In zoverre is sprake van een gelijkenis met de zaak die ten grondslag lag aan HR 17 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:442. In die zaak werd in cassatie immers geklaagd dat het hof niet tot uitdrukking had gebracht tot welke strafverlaging de door het hof vastgestelde schending van het recht om te worden berecht binnen een redelijke termijn als bedoeld in art. 6 lid 1 EVRM aanleiding heeft gegeven. Het hof had in die zaak – zoals door de verdediging verzocht – rekening gehouden met een (forse) schending van de redelijke termijn als bedoeld in art. 6 lid 1 EVRM en had, gelet hierop, volstaan met oplegging van een gevangenisstraf voor de duur van 38 maanden, met aftrek van voorarrest. De Hoge Raad kwam tot het oordeel dat het hof, gelet op de in hoger beroep gegeven vrijspraken en het namens de verdachte gevoerde verweer over de overschrijding van de redelijke termijn in hoger beroep, had nagelaten in de uitspraak duidelijk te maken in welke mate de straf was verlaagd wegens de overschrijding van de redelijke termijn. De Hoge Raad was aldus van oordeel dat het hof, gegeven de omstandigheden van het geval, onvoldoende duidelijk had gemaakt op welke wijze het de overschrijding van de redelijke termijn in de bestraffing had verdisconteerd. Daarop werd de bestreden uitspraak wat betreft de strafoplegging vernietigd en werd de zaak teruggewezen naar het hof.

21. In de onderhavige zaak is de verdachte in eerste aanleg veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van zes maanden. In hoger beroep is de verdachte – anders dan in eerste aanleg – tevens veroordeeld wegens de zaak met parketnummer 05-24559-18 “diefstal door twee of meer verenigde personen” en is aan hem – na een door het hof gestelde matiging vanwege de overschrijding van de redelijke termijn in de appelfase – een gevangenisstraf voor de duur van negen maanden opgelegd. Anders dan in de hiervoor besproken zaak waarin het hof een “forse” overschrijding van de redelijke termijn had vastgesteld, heeft het hof in de nu ter beoordeling voorliggende zaak de duur van de overschrijding van de redelijke termijn meer specifiek bepaald, te weten op circa tweeënhalve maand. Ook anders dan in de hiervoor besproken zaak, heeft het hof niet aangegeven te volstaan met een gevangenisstraf voor een bepaalde duur en daarmee in het midden gelaten of een andere strafsoort achterwege is gebleven. In de voorliggende zaak heeft het hof vermeld dat de opgelegde gevangenisstraf een iets lagere straf betreft dan het hof zonder die overschrijding zou hebben opgelegd. Daarmee heeft naar mijn oordeel het hof in zijn uitspraak niet alleen aangegeven in welke vorm de straf is verlaagd, maar ook een indicatie gegeven van de mate waarin die straf is verlaagd.

22. Gelet op al het voorgaande ben ik van mening dat het hof in deze zaak voldoende duidelijk heeft gemaakt op welke wijze het de overschrijding van de redelijke termijn in de bestraffing heeft verdisconteerd. Daarmee acht ik het rechtsgevolg dat het hof aan de overschrijding van

de redelijke termijn heeft verbonden, in cassatie voldoende toetsbaar.'

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1547

Zaaknummer: 21/04871

Rechters: M.J. Borgers, T.B. Trotman en F. Posthumus

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar

Wetsartikelen: 359 Sv en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Is aan de verdachte gerichte vordering ex artikel 19 lid 1 WED tot overleggen van gegevens in strijd met het nemo tenetur-beginsel?

Is aan de verdachte gerichte vordering ex artikel 19 lid 1 WED tot overleggen van gegevens in strijd met nemo het tenetur-beginsel?

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat de op grond van artikel 19 lid 1 WED aan de verdachte gerichte vordering tot het overleggen van gegevens een schending oplevert van het uit artikel 6 EVRM voortvloeiende nemo tenetur-beginsel.

Het hof heeft het volgende vastgesteld. De politie heeft de verdachte aangemerkt als verdachte van, kort gezegd, invoer van illegaal vuurwerk omdat minimaal één postpakket met illegaal vuurwerk voor de verdachte op zijn adres was afgeleverd. Dat postpakket was afkomstig van een Poolse webshop voor professioneel, voor particulieren verboden vuurwerk. Vervolgens heeft de politie de verdachte via een brief ontboden voor een verhoor. Deze brief houdt onder meer in: 'Ik vorder u op grond van artikel 19 van de Wet op de Economische Delicten alle gegevens, welke betrekking hebben op bestellen en ontvangen van vuurwerk, mee te nemen naar het verhoor. Denk hierbij onder andere aan facturen, bestelbevestigingen, etc.'

Verder heeft het hof geconstateerd dat de gevorderde stukken niet door de politie eigenmachtig konden worden verkregen, waaraan het hof de conclusie heeft verbonden dat de verkrijging van die stukken afhankelijk was van de wil van de verdachte. Daarnaast heeft het hof overwogen dat niet kon worden uitgesloten dat de informatie die uit de verzochte stukken blijkt in een strafzaak tegen de verdachte zou kunnen worden gebruikt.

Voor zover het hof voor zijn oordeel dat de vordering tot het verstrekken van deze stukken een schending van het uit artikel 6 EVRM voortvloeiende nemo tenetur-beginsel oplevert, mede beslissend heeft geacht dat de gevorderde stukken niet door de politie eigenmachtig konden worden verkregen en de verkrijging van die stukken daarmee afhankelijk van de wil van de verdachte was, heeft het hof een maatstaf aangelegd die niet in overeenstemming is met het beoordelingskader in de uitspraak van het EHRM. Uit dat beoordelingskader volgt immers dat,

waar het gaat om het verkrijgen van de daarin genoemde ‘specific pre-existing documents’, voor de toetsing aan artikel 6 EVRM beslissend is of de autoriteiten bekend zijn met het bestaan van dergelijke stukken, maar niet of de autoriteiten die stukken (ook) eigenmachtig hadden kunnen verkrijgen (vgl. overweging 76). Daarnaast volgt uit die uitspraak ook niet dat de omstandigheid of de autoriteiten stukken eigenmachtig konden verkrijgen, bepalend is voor de beantwoording van de vraag of dergelijke stukken moeten worden gezien als ‘materials’ met ‘an existence’ die ‘independent of [the] will’ van de verdachte is (vgl. overweging 75).

Voor zover het cassatiemiddel hierover klaagt, slaagt het. Dit leidt echter niet tot cassatie. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat in de vaststellingen van het hof besloten ligt dat de betreffende vordering – tot het meenemen van ‘alle’ gegevens die betrekking hebben op bestellen en ontvangen van ‘vuurwerk’, waarbij ‘onder andere’ kan worden gedacht aan facturen, bestelbevestigingen ‘etc.’ terwijl de verdachte er al van verdacht werd dat hij illegaal (professioneel) vuurwerk via internet had gekocht – een situatie opleverde ‘where the authorities attempt to compel an individual to provide the evidence of offences he (...) has allegedly committed by forcing him (...) to supply documents which they believe must exist, although they are not certain of it (...). The latter situation the Court has described as “fishing expeditions”’ (EHRM 4 oktober 2022, nr. 58342/15, overweging 76 (*De Legé/Nederland*)). Dat brengt mee dat in de gegeven omstandigheden de vervolging van de verdachte voor handelen in strijd met de in het belang van de opsporing op grond van artikel 19 lid 1 WED gedane vordering, een schending oplevert van het uit artikel 6 EVRM voortvloeiende ‘privilege against self-incrimination’ (nemo tenetur-beginsel).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1562

Zaaknummer: 22/00545

Rechters: A.L.J. van Strien, A.E.M. Röttgering, T. Kooijmans en T.B. Trotman

Wetsartikelen: 19 WED en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Heeft het hof gehandeld in strijd met beginselen van behoorlijke procesorde, nu de voorzitter van het hof ná het laatste woord van de verdachte maar vóór de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting heeft geweigerd de raadsman in de gelegenheid te stellen om verzoek te doen voor voorlopige hechtenis van verdachte?

Heeft het hof gehandeld in strijd met beginselen van behoorlijke procesorde, nu de voorzitter van het hof ná het laatste woord van de verdachte maar vóór de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting heeft geweigerd de raadsman in de gelegenheid te stellen om verzoek te doen voor voorlopige hechtenis van verdachte?

Het cassatiemiddel klaagt dat het onderzoek op de terechtzitting in hoger beroep en het arrest van het hof nietig zijn, omdat het hof heeft gehandeld in strijd met de beginselen van een behoorlijke procesorde. Daartoe wordt in de eerste plaats aangevoerd dat de voorzitter van het hof heeft geweigerd de raadsman van de verdachte in de gelegenheid te stellen om een verzoek te doen met betrekking tot de voorlopige hechtenis van de verdachte en in de tweede plaats dat het hof heeft geweigerd een beslissing te nemen op dit verzoek.

Volgens dit proces-verbaal heeft de voorzitter van het hof, nadat aan de verdachte het recht is gelaten om het laatst te spreken, aan de raadsman van de verdachte medegedeeld dat er op dat moment geen ruimte bestond voor een verzoek over de voorlopige hechtenis van de verdachte. Het betreft hier een beslissing van de voorzitter van het hof ten behoeve van de handhaving van de orde op de terechtzitting. Daartegen staat geen beroep in cassatie open (vgl. HR 2 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BJ9897). In zoverre moet het cassatiemiddel onbesproken blijven.

Voor zover het cassatiemiddel klaagt dat het onderzoek op de terechtzitting nietig is omdat het hof heeft geweigerd een beslissing te nemen op een verzoek van de raadsman van de

verdachte tot opheffing dan wel schorsing van de voorlopige hechtenis van de verdachte, mist het feitelijke grondslag nu zo'n verzoek niet is gedaan, en kan het dus niet tot cassatie leiden.

Voor zover het cassatiemiddel klaagt dat door de weigering van de voorzitter de beginselen van een behoorlijke procesorde zijn geschonden geldt het volgende. Een bevel tot voorlopige hechtenis kan op verzoek van de verdachte of op vordering van de officier van justitie, dan wel ambtshalve, door de rechter worden opgeheven dan wel geschorst op grond van de artikelen 69 of 80 Sv. Een verzoek tot opheffing of schorsing kan zowel tijdens het onderzoek ter terechtzitting als daarbuiten worden gedaan. Nu de raadsman dus ook na afloop van de terechtzitting waarop het onderzoek plaatsvond zo'n verzoek bij het hof kon indienen (vgl. artikelen 75 en 86 Sv), is door de weigering van de voorzitter geen sprake van een schending van de beginselen van een behoorlijke procesorde. Ook in zoverre faalt het cassatiemiddel.

Opmerking verdient nog dat uit de wettelijke regeling zoals die in artikel 311 en artikel 345 lid 1 Sv is neergelegd volgt dat – behoudens de in artikel 311 lid 5 Sv genoemde uitzondering – het onderzoek wordt gesloten nadat de verdachte het recht is gelaten als laatste te spreken. Die regeling staat er echter, mede gelet op de beginselen van een behoorlijke procesorde, niet zonder meer aan in de weg dat na het geven van gelegenheid voor het laatste woord maar voorafgaand aan de sluiting van de zitting nog een onderwerp dat wel op de strafzaak, maar niet op dit – op de beantwoording van de vragen van artikelen 348 en 350 Sv gerichte – onderzoek ter terechtzitting betrekking heeft (bijvoorbeeld de voorlopige hechtenis), ter sprake kan worden gebracht.

Het cassatiemiddel faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1560

Zaaknummer: 22/03580

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en C.N. Dalebout

Advocaten: R.J. Baumgardt en S. van den Akker

Wetsartikelen: 311 Sv, 345 Sv, 69 Sv en 80 Sv